

Politické delikty, političtí vězni. Právníci řekli své o trestanci Čermákovi i ministru Rakušanovi

- CZ24 News | 7. září 2023

ČESKO: Pokud budeme k posuzování trestné činnosti aplikovat politická měřítka, dostáváme se znovu do sféry politického vězeňství, myslí si právník Zdeněk Koudelka. A objasňuje, jaké by to mohlo mít důsledky. Statut politického vězně byl v minulosti někdy výsadou, jindy prokletím. Fialova vláda i současná justice se zatím podle osovených právníků kloní k druhé cestě, když z „dezolátů“ dělá odstrašující případy a protahuje je médii i sociálními sítěmi.

Když v minulém týdnu nenastoupil do vězení Tomáš Čermák, odsouzený k pěti a půl roku vězení za schvalování terorismu, byla to pro mnohé další příležitost pustit se do „dezolátů“.

Čermák podal žádost o odklad nástupu do vězení a současně žalobu pro zmatečnost, ovšem ke špatnému soudu, takže vůbec nebyla řešena. Minulé úterý marně uplynul termín jeho nástupu a následně po něm bylo vyhlášeno pátrání.

Zároveň se tím ale znovu otevřela debata o jeho trestu, který je od počátku považován za průlomový. Poprvé padl takto vysoký trest za verbální čin. Schvalování terorismu bylo spatřováno v jeho internetových výzvách v časech koronaviru, aby lidé za použití násilí zabránili přijetí pandemického zákona.

„Ani hloupost v diskusi není důvodem pro kriminalizaci diskutujícího. Lidé si většinou udělají obrázek sami bez toho, že by je mocenské orgány státu musely usměrňovat. Cenzura je mi protivná,“ říká k tomu pro ParlamentníListy.cz docent Zdeněk Koudelka, někdejší poslanec a státní zástupce.

Termínem, se kterým se při posuzování těchto činů často operuje, je „nenávist“. Spáchání zločinu z nenávisti je dnes považováno za výrazně přitěžující faktor. „Trestní zákon zná trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob a je to i přitěžující okolnost u některých jiných trestných činů,“ vysvětluje právník Koudelka.

Pojem „nenávist“ přitom není nijak exaktně vymezen. „Předpokládá se, že jde o pojem obecně známý a může být užit i v právu tak, jak je významově chápán v obecném jazyce,“ vysvětluje Koudelka.

„Důležité je vždy ale individuálně posuzovat u takových deliktů především míru společenské škodlivosti, a ta je myslím mnohými státními zástupci v dnešní době posunuta úplně na jinou úroveň a umožňuje proto v takové míře postihovat verbální delikty prostředky trestního práva,“ dodává advokát Radek Suchý.

Jak bude posouzen a aplikován, to už záleží na soudci. Podle Koudelky bude lidský faktor v justici rozhodující vždy. Sám systém nikdy nedovede zabránit uplatňování dvojího metru.

„I v případě války je to vidět. Když USA a některé další státy v rozporu s mezinárodním právem zaútočily na Jugoslávii 1999 a na Irák v roce 2003, byla u nás svobodná diskuse kritiků i podporovatelů tohoto útoku. V případě ruského útoku na Ukrajinu je však kriminalizována jedná strana diskuse, přitom v zásadě text zákonů je u nás v této oblasti stále stejný,“ připomíná docent

Koudelka.

Teoreticky by právo mělo platit pro všechny univerzálně, ale reálně se tak neděje. Ještě nebezpečnější ale je, když se subjektivní hodnocení soudce začne protínat s politickými ambicemi a zájmy. „Netýká se to jen slovních projevů, ale někteří soudci podlehlí vládnímu a mediálnímu vyvolávání strachu za covidu a snažili se zachránit protivládní covidistická opatření vlády a ministerstva zdravotnictví, a jiní dali přednost právu a zdravému rozumu a nekompromisně odhalovali jejich protiprávnost a nedůvodnost,“ připomíná.

Právě z těchto důvodů advokáta Suchého velmi nepříjemně překvapilo, jak rázně do věci vstoupil ministr vnitra Vít Rakušan, který v řádu několika hodin začal tweetovat, jak nikdo neuteče před odpovědností a člověku v jedné z nejtěžších životních situací vyhrožoval a nadával do zbabělců.

Za svoje činy a slova neseme všichni odpovědnost. Pokud ty činy nebo slova poruší zákon, může mít odpovědnost podobu odnětí svobody. Útěk před touhle odpovědností je zbabělost a [@PolicieCZ](https://t.co/iGhjEBP2xK) udělá všechno pro to, aby pana Čermáka k odpovědnosti přivedla. <https://t.co/iGhjEBP2xK>

Za svoje činy a slova neseme všichni odpovědnost. Pokud ty činy nebo slova poruší zákon, může mít odpovědnost podobu odnětí svobody. Útěk před touhle odpovědností je zbabělost a [@PolicieCZ](https://t.co/iGhjEBP2xK) udělá všechno pro to, aby pana Čermáka k odpovědnosti přivedla. <https://t.co/iGhjEBP2xK>

— Vít Rakušan (@Vit_Rakusan) [August 30, 2023](#)

„Zajímalo by mne, zda se takto vyjadřuje ke všem odsouzeným, kteří k výkonu trestu nenastoupí,“ podotýká Suchý s tím, že takové případy se odehrávají poměrně často. „Může to jen vyvolávat dojem, že orgány činné v trestním řízení jednají v takových kauzách, v souladu s politikou strany a vlády, mám-li tak vážnou věc bonmotem odlehčit,“ dodává pro ParlamentníListy.cz.

Političtí vězni

Ačkoliv Čermákovu eskapádu kolem nástupu do vězení považuje za chybu, která mu nejspíš vynese další prodloužení trestu, samotný rozsudek podle informací z médií považuje za zcela nepřiměřený. „Již nějaký čas upozorňuji na nebezpečný trend, kterým je nadužívání trestních postihů v případech verbálních trestných činů,“ podotýká advokát, který obhájí Ladislava Vrabelu v jeho stíhání za šíření poplašné zprávy.

„Já to považuji ve finále prostě za útok na svobodu slova a projevu, i když i ta má, jak zdůrazňují novodobí ochránci nekritizovatelných pravd, své limity. Ano, má. Ale zcela individuální, k jejichž ochraně bohatě stačí prostředky civilního práva,“ vysvětluje advokát. V právním státě se má trestní represe uplatňovat až jako krajní prostředek, a Suchý ze zkušenosti ví, že právě s touto argumentací policie odkládala trestní oznámení v mnohem závažnějších případech.

„Je to tvrdý trest a je zde trestán politický delikt,“ říká k Čermákovu případu i docent Koudelka. I demokratický stát podle něj může mít politické vězně, připomíná katalánské politiky, kteří ve

Španělsku obdrželi tresty v desítkách let za pokus nenásilnou formou referenda dosáhnout sebeurčení svého regionu.

„Po roce 1989 jsem si myslel, že už u nás političtí vězni nebudou, ale mýlil jsem se. Realita za vlády Petra Fialy je jiná,“ zamýšlí se docent Koudelka. Ten též podotýká, že za Rakouska i za první republiky byli političtí vězni privilegovanou skupinou, uznávalo se, že nejsou na úrovni násilných kriminálních a měli výrazně volnější režim. Komunismus je postavil na úroveň ostatních vězňů a Fialova vláda, jak se zdá, zatím navazuje právě na tradice komunistického vězeňství.

„Předpokládám, že počet politických vězňů za současné vlády poroste, proto je dobré prosadit odlišení politických vězňů od ostatních po vzoru první Československé republiky,“ nabádá někdejší státní zástupce.

Podle advokáta Suchého se dnešní trend nedá nazvat jinak, než jako „trestání nesouhlasu“. „Stát zastoupen orgány činnými v trestním řízení trestá ty, kteří s vírou v demokratické principy a právní stát veřejně říkají, co se jim nelíbí na té či oné politice, na těch či oněch prosazovaných a protežovaných nesmyslech anebo i na systému jako takovém. Ještě před pár lety by něco takového nebylo,“ varuje.

Kvalifikace „šíření poplašné zprávy“, dnes čím dál frekventovanější, byla dlouhodobě vyhrazena excesům na úrovni ohlášení bomby ve škole.

Dvojí metr podle Suchého nepochybně nastavuje především politická reprezentace. Tím, že relativizuje hodnoty, jedny prohřešky bagatelizuje, a jiné naopak zveličuje.

Indoktrinace na fakultách

Právník ale vidí ještě jeden trend, podobně nebezpečný, jako politický vliv na justici. „Mnohem nebezpečnější totiž je, když soudci, státní zástupci nebo i policisté vkládají do svých rozhodnutí svoje politické přesvědčení, politické sympatie nebo naopak antipatie. U státní zástupkyně ve věci pana Vrabela, dr. Kalendové, do bylo např. zcela zjevné. Takoví zástupci justice se totiž tváří nestranně, ale v podstatě se aktivně zapojí do boje za světonázor, který sami vyznávají,“ vysvětluje Suchý.

Obavy má v tomto směru především z nastupující generace právníků. „Mám pocit, že už je na nich mnohdy znát následek jakési indoktrinace, která už bohužel zjevně postihla i právnické fakulty, kdysi ‚Mekky‘ konzervatismu,“ obává se.

[ZDROJ](#)